

Які дії громадянина у випадку аварії транспортного засобу або дії обставин непереборної сили, якщо такий транспортний засіб був ввезений в митному режимі транзиту або тимчасового ввезення?

ЗІР, категорія 214.05

Порядок та умови переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України, їх митного контролю та митного оформлення встановлюються Митним кодексом України від 13 березня 2012 року № 4495-VI зі змінами та доповненнями (далі – МКУ).

Особливості тимчасового ввезення громадянами транспортних засобів особистого користування на митну територію України регламентуються ст. 380 МКУ, а переміщення громадянами транспортних засобів особистого користування в митному режимі транзиту через митну територію України – ст. 381 МКУ.

Відповідно до частини шостої ст. 380 МКУ тимчасово ввезені транспортні засоби особистого користування повинні бути вивезені за межі митної території України з дотриманням строків, установлених відповідно до вимог МКУ, або поміщені у митні режими відмови на користь держави, знищення або руйнування чи можуть бути оформлені для вільного обігу на митній території України за умови сплати митних платежів, які відповідно до закону підлягають сплаті при імпорті таких транспортних засобів.

Частиною сьомою ст. 380 МКУ визначено, що у разі втрати чи повного зіпсування тимчасово ввезених транспортних засобів особистого користування внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили перебіг строку тимчасового ввезення зупиняється за умови надання органам доходів і зборів власниками таких транспортних засобів достатніх доказів їх втрати чи зіпсування. Дозволяється поміщення таких транспортних засобів у митний режим знищення або руйнування.

В свою чергу, частиною третьою ст. 381 МКУ встановлено, що у разі знищення чи повного зіпсування поміщених у митний режим транзиту транспортних засобів особистого користування, що переміщуються з метою прохідного транзиту через митну територію України, внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили перебіг строку їх транзиту зупиняється, а внесена грошова застава повертається особі, яка внесла заставу, її спадкоємцю або уповноваженій ними особі, за умови надання такою особою органам доходів і зборів достатніх доказів знищення чи повного зіпсування таких транспортних засобів.

Підтвердження факту аварії чи дії обставин непереборної сили повинно здійснюватись у відповідності з розд. VIII Порядку виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2012 № 657, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 02.10.2012 за № 1669/21981 (далі – Порядок № 657).

Згідно з п. 2 розд. VIII Порядку № 657:

- аварія – небезпечна подія техногенного характеру, у зв'язку з якою товари, транспортні засоби, що перебувають під митним контролем, були пошкоджені (зіпсовані, знищені, втрачені тощо) або потребували певного часу для відновлення можливості їх переміщення з метою забезпечення виконання вимог законодавства України з питань державної митної справи;

- документальне підтвердження – надання митному органу відповідних документів, що підтверджують факт аварії чи дії обставин непереборної сили;
- обставини непереборної сили – надзвичайні та невідворотні події, що виникли незалежно від волі особи, зокрема стихійне лихо (землетрус, пожежа, повінь, зсув тощо), сезонне природне явище (замерзання моря, проток, портів, ожеледиця тощо), введення воєнного чи надзвичайного стану, страйк, громадянські безпорядки, злочинні дії третіх осіб, прийняття рішень законодавчого або нормативно-правового характеру, обов'язкових для особи, закриття шляхів, проток, каналів, перевалів та інші надзвичайні та невідворотні за таких умов події;
- факт аварії чи дії обставин непереборної сили – часткове чи повне пошкодження (зіпсуття, знищення, втрата тощо) товарів чи транспортних засобів, що перебувають під митним контролем, або позбавлення можливості виконання відповідною особою передбачених законодавством України з питань державної митної справи або встановлених відповідним митним органом України вимог щодо вчинення відповідних дій з товарами, транспортними засобами, що перебувають під митним контролем.

Пунктами 5, 6 розд. VIII Порядку № 657 визначено, що у випадку аварії чи дії обставин непереборної сили особа, відповідальна за виконання вимог законодавства України з питань державної митної справи щодо товарів чи транспортних засобів, що перебувають під митним контролем (власник товару або уповноважена ним особа, перевізник чи особа, відповідальна за дотримання митного режиму), повинна звернутись до митного органу, в зоні діяльності якого перебувають ці товари, транспортні засоби, із письмовою заявою, яка повинна містити відомості, що надають можливість ідентифікувати товари, транспортні засоби як такі, що перебувають під митним контролем, а також інформацію про час, місце, обставини та наслідки аварії чи дії обставин непереборної сили, а в подальшому до органу доходів і зборів, яким здійснюється контроль за цим транспортним засобом (митниця оформлення транспортного засобу при ввезенні його на митну територію України).